

REDACTIONEEL

Bijdragen uit filmhistorische hoek worden in dit *TMG*-nummer geflankeerd door studies naar de pers- en televisiegeschiedenis. Zij zijn gebaseerd op historiografisch onderzoek, archiefstudie en beeldanalyse. Daarbij komen niet alleen Nederlandse media aan bod; *TMG* begroet nadrukkelijk ook artikelen over internationale onderwerpen.

Kurt Van den Vonder behandelt de ontwikkeling van de filmgeschiedenis aan de hand van de conversieperiode van de stomme film naar de geluidsfilm. Tussen historiografie en historische ontwikkeling ontstond een boeiende wisselwerking. De overgang van de klassieke naar de revisionistische geschiedschrijving betekende enerzijds een herwaardering voor deze periode. Anderzijds maakten juist de historische ontwikkelingen in dit tijdperk een nieuw filmhistorisch perspectief mogelijk.

Uit de ‘oorlogsbiografie’ die Egbert Barten schreef van filmer Rudi Hornecker wordt duidelijk voor welke problemen de Tweede Wereldoorlog hem stelde. Maar de ‘nieuwe orde’ bood ook kansen. Na de bevrijding wist Hornecker slim aan zuivering te ontkomen. Toch kan alle souplesse niet zomaar worden geduid als conformisme.

Niek Pas analyseert het uitgeslagen mediagedrag van Provo. De beweging die bevrijding predikte en de ‘oude orde’ bekritiseerde, wist slim gebruik te maken van de journalistiek. De beeldvorming rond dit ‘verschijnsel’ werd, zoals de auteur laat zien, voor een groot deel geregisseerd door de actievoerders zelf.

Actueel, met het WK-voetbal voor de deur, is de ontleding van de verhouding tussen voetballers en pers tijdens het roemruchte toernooi van 1974. Bijna werd Nederland wereldkampioen, als – zo menen door Jan-Willem Navis geïnterviewden – een Duitse boulevardjournalist maar niets had gepubliceerd over een nachtelijk incident in het zwembad. De KNVB, maar vooral bondscoach Rinus Michels, had hier de beeldvorming streng in de hand. Maar had ook de journalistiek geen belang bij positieve verhalen over Oranje?

Vanaf 1989 veranderde er in Roemenië veel, maar veel bleef ook hetzelfde. Dana Mustata laat zien dat de mensen die bij de publieke omroep aan de touwtjes trokken voor en na de revolutie dezelfde waren. Televisie speelde in het omvormingsproces naar democratie een moderniserende en een conserverende rol. Medewerkers die eerder voor de *Securitate* werkten, paktten volop kansen die de liberalisering hun bood. Vrijheid? Of werd televisie toch weer een propaganda-apparaat van de overheid?